

رهایی از طوفان

آسیب‌های اخلاقی کودکان

(پیشگیری و درمان)

فرشته میرزائی

سرشناسه	:	میرزائی، فرشته، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآور	:	رهایی از طوفان: آسیب‌های اخلاقی نوجوانان (روش‌های پیشگیری و درمان) // مولف فرشته میرزائی.
مشخصات نشر	:	قم: میراث ماندگار، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	:	۲۶۱ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۲۰۳-۹
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	عنوان دیگر: آسیب‌های اخلاقی نوجوانان (پیشگیری، درمان).
یادداشت	:	کتابنامه.
عنوان دیگر	:	آسیب‌های اخلاقی نوجوانان (پیشگیری، درمان).
موضوع	:	تربیت اخلاقی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام -- Moral education -- Religious aspects -- Islamic ethics اخلاق اسلامی
رده بندی کنگره	:	۱۶۵/BP۲۲۰
رده بندی دیویی	:	۴۸۳/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۹۵۹۴۶۹۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

رهایی از طوفان: آسیب‌های اخلاقی نوجوانان (پیشگیری، درمان)

■ مولف: فرشته میرزائی

■ ناشر: میراث ماندگار

■ نوبت چاپ: اول ۱۴۰۳

■ تیراژ: ۵۰۰ جلد

■ چاپخانه: مبین

■ قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ تومان

■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۲۰۳-۹

حق چاپ برای مولف محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول کلیات	۱۳
گفتار اول: تاریخچه	۱۴
گفتار دوم: مفهوم شناسی	۱۸
آسیب اخلاقی	۲۱
تربیت اخلاقی	۲۵
نوجوان	۲۸
گفتار سوم: آسیب های اخلاقی نوجوانان	۳۲
فصل دوم روش های شناختی پیشگیری و درمان آسیب های اخلاقی نوجوانان	۴۷
گفتار اول: روش های شناختی در حوزه پیشگیری	۴۸
۱. آشنا کردن نوجوان با آموزه های اخلاقی	۵۳
۲. طرح پرسش بدون ارائه پاسخ	۵۸
۳. تمثیل و تشبیه	۶۲
۴. بحث و گفتگو درباره مسایل اخلاقی	۶۵
۵. تفکر در مورد مسایل اخلاقی	۶۹
۶. بیان آثار و پیامدهای رفتارهای اخلاقی و ضد اخلاقی	۷۲
گفتار دوم: روش های شناختی در حوزه درمان	۷۶

۷۶.....	۱. شبهه زدایی و جلوگیری از وسوسه فکری و ذهنی
۸۳.....	۲. تذکر و یادآوری
۸۶.....	۳. بیان داستان‌های اخلاقی
۸۹.....	۴. عبرت آموزی
۹۳.....	۵. تلقین
۱۰۳.....	فصل سوم روش‌های عاطفی پیشگیری و درمان آسیب‌های اخلاقی نوجوانان
۱۰۴.....	گفتار اول: روش‌های عاطفی در حوزه پیشگیری
۱۰۴.....	۱. محبت و مهرورزی
۱۱۵.....	۲. تکریم
۱۲۴.....	۳. تحریک انگیزه‌های ایمانی
۱۳۴.....	۴. تبشیر
۱۳۸.....	۵. انذار
۱۴۴.....	گفتار دوم: روش‌های عاطفی در حوزه درمان
۱۴۴.....	۱. چشم پوشی (تغافل)
۱۴۹.....	۲. عفو و گذشت
۱۵۵.....	۳. موعظه و نصیحت
۱۶۴.....	۴. توبه
۱۷۱.....	فصل چهارم روش‌های رفتاری پیشگیری و درمان آسیب‌های اخلاقی نوجوانان
۱۷۲.....	گفتار اول: روش‌های رفتاری در حوزه پیشگیری
۱۷۲.....	۱. رفق و مدارا

۲. عادت دادن	۱۷۸
۳. ارائه الگو	۱۸۱
۴. نظارت و مراقبت	۱۹۰
۵. مسئولیت دادن	۱۹۶
۶. تشویق	۲۰۱
۷. مدیریت ارتباط نوجوان با افراد و محیط‌های ناسالم	۲۰۵
۸. استفاده از برنامه و قرارداد رفتاری	۲۰۹
گفتار دوم: روش‌های رفتاری در حوزه درمان	۲۱۴
۱. تمرین و تکرار	۲۱۴
۲. تقویت رفتارهای مثبت	۲۱۷
۳. تضعیف رفتارهای منفی	۲۲۰
۴. تغییر دادن محیط اجتماعی	۲۲۴
۵. جبران کاستی‌ها یا نارسایی‌های اخلاقی	۲۲۷
۶. تنبیه	۲۳۰
۷. اصلاح و تغییر رفتار	۲۳۶
جمع بندی	۲۴۰
پیشنهادهای	۲۴۳
فهرست منابع	۲۴۵

مقدمه

جایگاه تربیت در رشد و نجات بشر از گمراهی‌ها بر هیچ کس پوشیده نیست. دین مبین اسلام نیز اهمیت ویژه‌ای برای تربیت انسان قائل شده و برای برآورده کردن این امر مهم برنامه‌ها و دستورالعمل‌های جامع و کاملی ارائه نموده است. از جمله ساحت‌های مهم تربیت انسان، تربیت اخلاقی است؛ چراکه انسان به اخلاق به ارزش‌های اخلاقی زمینه سعادت دنیوی و اخروی خود و در نتیجه وصول به مقام قرب الهی را فراهم می‌کند. در این میان تربیت اخلاقی نسل نوجوان از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ زیرا به تحقیق می‌توان گفت که دوره نوجوانی از حساس‌ترین و مهم‌ترین مراحل زندگی انسان محسوب می‌شود و مناسب‌ترین زمان برای ایجاد و تثبیت آموزه‌های اخلاقی می‌باشد و نوجوان از بیشترین آمادگی برای تربیت برخوردار می‌باشد.

از طرفی سن کم، دانش و تجارب اندک و تحمل فشارهای ناشی از تحولات درونی (بلوغ) موجب می‌گردد تا نوجوانان در معرض آسیب‌های اخلاقی گوناگون از ناحیه دوستان، جامعه، فضای مجازی و ... قرار گیرند. همچنین در سنین نوجوانی اخلاق فرد هنوز به طور کامل شکل نگرفته

است و نوجوان رعایت ضوابط اخلاقی را به عنوان وظیفه ای برای خود قلمداد نمی‌کند و گاهی برای رسیدن به خواسته‌های خود ممکن است از دروغ، زورگوئی، تمسخر، آزار، کنایه و... استفاده کند.

بدین سبب والدین و مربیان باید از روش‌هایی در تربیت بعد اخلاقی نوجوان بهره‌گیرند که باعث پیشگیری از انحرافات و آسیب‌های اخلاقی شود و یا خدای نکرده در صورت بروز این انحرافات به درمان آن منجر شود و چون اخلاق شامل سه بعد شناختی، عاطفی و رفتاری است این روش‌ها باید در حوزه این سه بعد متفاوت اخلاق باشد تا کارایی لازم را داشته باشد. همچنین به منظور اثرگذاری بیشتر باید از روش‌های برگرفته از تعالیم اسلامی بهره برد.

بنابراین تربیت اخلاقی نوجوانان بر اساس موازین و دستور العمل‌های صحیح و متناسب با این دوره رشدی صورت گیرد، می‌تواند این قشر آینده‌ساز را از آسیب‌های گوناگون دشمنان درونی و بیرونی بیمه کند و زمینه سلامت و آرامش روانی آن‌ها را فراهم آورد. از این رو لازم است که والدین و مربیان با روش‌های کاربردی تربیت اخلاقی متناسب با دوره نوجوانی آشنا شوند و با شناخت کامل از همه ابعاد وجودی نوجوان به تربیت آن‌ها اقدام کنند که این خود کلید حل بسیاری از آسیب‌های اخلاقی این دوران است.

بر همین اساس، این پژوهش به ارائه روش‌های کاربردی و متناسب با دوره نوجوانی پرداخته است که در حوزه تربیت اخلاقی نقش پیشگیرانه و یا درمانگرانه دارند. با توجه به ابعاد سه‌گانه انسان، این روش‌ها نیز در سه بعد شناختی، عاطفی (گرایشی) و رفتاری تنظیم شده است تا موثرتر واقع شود.

همچنین در این پژوهش با نگاه آسیب‌شناسی در جهت تربیت اخلاقی نوجوانان سعی شده با توجه به گستردگی روش‌ها و به فراخور موضوع، به روش‌هایی که بیشتر متناسب با دوران نوجوانی است پرداخته شود و از آن‌جا که آیات قرآن و سیره اهل بیت بهترین و جامع‌ترین منابع برای شناخت این روش‌هاست، مبتنی بر این پژوهش با رجوع به این دو منبع جمع‌آوری شده و در کنار آن مطالب روایی و روان‌شناسی نیز استفاده شده است.

در فصل اول به ضرورت و اهمیت موضوع و سپس مفهوم‌شناسی واژه‌های کلیدی پژوهش پرداخته شده و آسیب‌های اخلاقی رایج در بین نوجوانان نام برده شده است. در فصل دوم روش‌های پیشگیری و درمان آسیب‌های اخلاقی نوجوانان در ساحت شناخت بیان شده است.

در فصل سوم روش‌های عاطفی (گرایشی) پیشگیری و درمان آسیب‌های اخلاقی در ضمن دو گفتار بیان شده است. و در نهایت روش‌های رفتاری در فصل چهارم ارائه و توضیح داده شده‌اند.

امیدوارم این اثر گامی هر چند کوچک در جهت آگاهی بخشی به والدین و مربیان دلسوز برداشته باشد و راهگشای آنان در امر تربیت اخلاقی نسل نوجوان واقع شود.

www.ketab.ir